

PROXY

PROXY - Tukipalveluja seksityötä tekeville miehille

LOPPURAPORTTI 2015

Howard Byde ja Jaana Kauppinen

Pro-tukipiste ry

Sisällys

HANKKEEN TAUSTA JA PROJEKTIN TARVE.....	2
Miehet puhelinpäivystyksen asiakkaina vuosina 1990-1996	2
Kansainvälinen ja kansallinen verkostoyhteistyö vuosina 2000-2006.....	2
Pro-tukipisteen URHO-työ vuosina 2006 - 2009.....	3
Miksi tarvittiin vielä uusi miehiin kohdennettu hanke?	3
HANKKEELLE ASETETUT TAVOITTEET JA TOIMINTAMUODOT.....	4
Tavoitteet	4
Hankkeen kesto ja organisointi.....	5
Toimintamuodot	5
Kartoitus ja kohderyhmän tavoittaminen	5
Neuvonta- ja tukipalvelut hankkeen aikana	8
Verkostoyhteistyö ja osaamisen jalkauttaminen	10
HANKKEEN KESKEISIMMÄT TULOKSET	11
Osallistujien näkökulma	11
Työntekijöiden näkökulma	11
Yhteistyökumppaneiden ja sidosryhmien näkökulma	12
HANKKEEN VAIKUTUKSET	13
HAASTEET JA NIIDEN RATKAISUT	14
TULOSTEN JUURUTTAMINEN.....	15
YHTEENVETO	15
Keskeisin anti	15
Jäikö jotain olennaista kesken	16

HANKKEEN TAUSTA JA PROJEKTIN TARVE

Miehet puhelinpäivystyksen asiakkaina vuosina 1990-1996

Pro-tukipiste on tehnyt matalan kynnyksen tukityötä ja etsivää työtä prostituoitujen ja muunlaisen kaupallisen seksin osa-alueilla toimeentulonsa hankkivien ihmisten parissa vuodesta 1990. Koko toiminta-ajan työn kohteena on ollut koko seksityön kenttä. Toiminnan alkuvaiheessa pääasiallisin kontaktikanava oli auttava puhelin, johon sai soittaa päivystysaikoina. Ensimmäisinä vuosina miesten osuus soittajista oli yllättävän suuri, noin puolet soitoista tuli miehiltä, jotka myivät seksipalveluita.

Prostituutiokentän muuttuessa olennaisesti 1990-luvun puolivälissä Pro-tukipisteen työmuotoja kehitettiin etsivän työn ja matalan kynnyksen tukitoimien suuntaan ja puhelinpäivystys vapaaehtoistyöntekijöineen jäi omana erityistyömuotona pois. Naisten osuus asiakaskunnasta kasvoi ja miesten yhteydenotot vähenivät olennaisesti. Selvää kuitenkin oli, että miehiä edelleen on alalla, mutta emme enää tavoittaneet miehiä henkilökohtaisiin tapaamisiin perustuvilla työmuodoilla. Asiakkuuteen jäi joitakin yksittäisiä miehiä, mutta uusia ei juurikaan tavoitettu.

Kansainvälinen ja kansallinen verkostoyhteistyö vuosina 2000-2006

Pro-tukipiste liittyi eurooppalaiseen ENMP –verkostoon (European Network of Male Prostitution) löytääksemme keinoja ylläpitää kontaktia myös miesseksityön kenttään. Eurooppalainen verkostoyhteistyö osoitti, että sama ilmiö oli havaittavissa muuallakin maailmassa: miehet eivät tule palveluihin, jotka perustuvat henkilökohtaiseen tapaamiseen tai käyntiin palvelupisteessä. Nimettömyys ja kasvottomuus näyttivät olevan luonteenomaista miehille, jotka myyvät seksipalveluja. Samoin käytetyt käsitteet eivät olleet samoja kuin kommunikoitaessa naiskohderyhmien kanssa.

Pro-tukipiste aloitti toukokuussa 2005 yhdessä Aids-tukikeskuksen (nykyisin Hiv-tukikeskus) kanssa yhteisen projektin (MEET-projekti), joka kohdentui miehiin, joilla on seksiä miesten kanssa. Yhteistyön aikana Pro-tukipiste pyrki kartoittamaan, kuinka paljon tässä kohderyhmässä on meidän asiakaskuntaamme eli miehiä, jotka myyvät seksipalveluja miehille. Vuoden 2006 tehdyn arvioinnin perusteella todettiin, että viitteitä ilmiöstä on mutta seksipalveluja myyvien miesten tavoittaminen edellyttää työtä, jossa miesten toimintaan seksityössä liittyvät erityispiirteet otetaan huomioon. Eri-tyisyyttä tuli hakea kahdesta suunnasta: mikä on miehille erityistä verrattuna naisseksityöntekijöihin ja mikä on seksityöntekijöille erityistä esimerkiksi msm-toimintaympäristöissä (msm=miehet, joilla on seksiä miesten kanssa).

Pro-tukipisteen URHO-työ vuosina 2006 - 2009

Vuonna 2006 Pro-tukipisteellä aloitettiin erityisprojekti URHO, joka keskittyi erityisesti seksityössä mukana olevien miesten ja transsukupuolisten henkilöiden terveystarkkailuun. Hankkeella pyrittiin löytämään vastauksia kysymykseen, miten seksityössä olevien miesten palvelun ja tuen tarpeet eroavat naiskohderyhmien vastaavista. Hankkeeseen liitettiin myös transsukupuolisten erityiskysymykset. Hankkeeseen saatiin rahoitusta STM:n tartuntatautiin leviämisen ehkäisemiseen tarkoitettuihin varoista. Projekti päättyi vuoden 2008 lopussa ja projektin aikana tehtiin kysely, jonka avulla pyrittiin kartoittamaan miesten ja transsukupuolisten seksipalveluita myyvien ihmisten tarve palveluihin joko Pro-tukipisteellä tai muualla. Jo ennen kartoitusta tiedettiin, että laajan vastausotoksen saaminen on erittäin haastavaa. Kyselyyn vastasi 12 henkilöä ja kyselyn tulokset on raportoitu vuonna 2009¹: Kyselyyn vastanneiden mielestä tärkeimpiä tukipalveluita olisivat:

- Sosiaalipalvelut (oikeuksiin, lakiasioihin, työllistymiseen, toimeentuloon ja taloudellisiin etuuksiin sekä asumiseen liittyviä palveluita ja neuvontaa)
- Tukea ja keskusteluapua pidettiin tärkeimpänä seksuaalisuuteen ja sukupuoli-identiteettiin, ihmissuhteisiin sekä seksityössä jaksamiseen liittyvissä asioissa.
- Terveyspalveluista tärkeimmiksi määriteltiin seksitauti- ja hiv-testit sekä niistä saatavat kirjalliset vastaukset ja todistukset.
- Terveysneuvontapalveluista tärkeimpinä pidettiin seksiteitse tarttuviin tauteihin, turvallisempaan seksiin sekä nukkumiseen ja unettomuuteen liittyvää neuvontaa sekä ilmaisten kondomien ja liukuvoiteiden jakelua, neulojen ja ruiskujen vaihtomahdollisuutta sekä URHO:n kotisivujen e-neuvojapalvelua.

URHO-hanke toi miesseksityön kenttää jonkin verran näkyvämmäksi, mutta arviomme mukaan osa kentästä jäi tavoittamatta. Hanke antoi kuitenkin vahvistusta sille havainnolle, että kontakti miehiin näytti edellyttävän miespuolista työntekijää. Tämä näkyi esimerkiksi siinä, että kun URHO-hankkeen työtä juurruttanut miestyöntekijä vaihtoi työpaikkaa. Monet miehet lakkasivat olemasta kontaktissa Pro-tukipisteeseen ja erityisesti uusien tavoittaminen oli erittäin vaikeaa.

Miksi tarvittiin vielä uusi miehiin kohdennettu hanke?

URHO-työn hankkeesta saadut tulokset ja kokemukset juurrutettiin osaksi Pro-tukipisteen työtä tekemällä etsivää työtä internet-ympäristössä niillä keskustelupalstoilla, joissa seksipalveluita myyvät miehet hankkivat asiakkaita. Tampereen alueella kuukausittain mies-nais-työparina tehtyä etsivää työtä baareissa ja miesten ulkotapaamispaikoilla yritettiin jatkaa naistyöparina, mutta kontaktien solmiminen oli lähes mahdotonta ilman miespuolista työntekijää. URHO-hankkeen päättymisen myötä näytti siltä, että menetämme jälleen suuren osan luoduista kontakteista miesseksityöntekijöihin. Myöskään uusien toimintaympäristöjen kartoittaminen ei käytettävissä olevien resurssien puitteissa ollut mahdollista. **Oma erillishanke koettiin tarpeelliseksi, koska miestyön tekeminen osana Pro-tukipisteen perustyötä ei ollut osoittautunut riittäväksi keinoksi vastata käytännössä esiin tulleisiin ongelmiin.**

¹ Antti Ervasti ja Essi Thesslund: Palvelutarpeiden kartoitus miehille ja transihmisille seksityössä. 2009 (raportti löytyy Pro-tukipisteen kotisivuilta kohdasta julkaisut).

URHO-hankkeessa saamamme palautteen mukaan palveluiden tarjoamisen näkökulmasta ongelmana on se, että miehet tarvitsevat palveluita mutta he eivät kaipaa tai käytä aivan samanlaisia palveluita kuin naiset. Palvelujen tarpeen lähtökohta ja palvelujen sisältö saattavat olla samoja, mutta tapa tuottaa niitä ei sellaisenaan sovellu miehille. Mieserityisille palveluille on tarvetta, mutta kentän tavoittaminen on erittäin haasteellista ja vie paljon aikaa.

Toinen havaittu ongelma oli se, että se vähä mitä miesten tekemästä seksityöstä tiedetään, keskittyy miesten väliseen maksulliseen seksiin. Kontaktit miehiin, jotka myyvät palveluja naisille, ovat olleet erittäin vähäisiä niin meillä Pro-tukipisteellä kuin maailmallakin. Viitteitä kuitenkin on, että tämä seksityön osa-alue on määrällisesti suurempaa kuin mitä siitä tällä hetkellä tiedetään. Miesseksityön kenttä on laajempi ja moniulotteisempi kuin yksittäisellä hankkeella pystyttiin arvioimaan. Vaikuttamistyön sekä tuki- ja neuvontatyön tarpeen arvioimiseksi tarvitaan kattavampi kokonaiskuva seksi- ja erotiikka-aloilla toimeentulonsa hankkivista miehistä.

Kolmas havaittu ongelma oli se, että miehet seksipalvelujen myyjinä on vielä suurempi tabu kuin naisseksityöntekijät. Varsinkin Pohjoismaissa prostituutio on leimallisesti naiskysymys ja miesten asemasta seksin myyjinä ei puhuta ja heidän palvelutarpeidensa erityisyyttä ei katsota tarpeelliseksi tutkia. Heidän olemassa oloaan ei tunnusteta ja jos tunnustetaankin, heidän mahdollisia palvelujentarpeita mitätöidään ja vähätellään. Miehillä on kohonnut riski jäädä seksityöntekijöille tarkoitettujen räätälöityjen tukipalveluiden ulkopuolelle.

HANKKEELLE ASETETUT TAVOITTEET JA TOIMINTAMUODOT

Verkostoitumishankkeet ja lyhytaikaiset mieserityisen työn kokeilut osoittivat, että mieserityisille palveluille on kysyntää. Kokeilujen kautta saatiin palvelujen tuottamisen kannalta olennaista informaatiota, jota käytettiin PROXY-hankkeen tavoitteiden määrittelyn pohjana. Kokeilujen tulokset ovat tiivistettävissä seuraavasti:

- Miesseksityön kenttä on laajempi ja heterogeenisempi kuin mitä siitä yleisesti tiedetään.
- Miehet ovat vaikeammin tavoitettavissa kuin naiset. Miesten kynnyksellä käyttäviä henkilökohtaisiin tapaamisiin perustuvia palveluita on korkeampi kuin naisilla. Etsivä työ on haasteellista, mutta miehiä on kuitenkin mahdollista tavoittaa etsivän työn keinoin sekä fyysisissä että verkkoympäristöissä.
- Palveluiden sisältö on pitkälti samaa, mutta niiden käyttötavat ja käytettävät käsitteet ovat erilaisia.
- Miehen on helpompi ottaa kontaktia miestyöntekijään.

Tavoitteet

Hankkeen tavoitteet on ryhmiteltävissä kolmeen osa-alueeseen:

- 1) Täydennetään kokonais kuvaa miesseksityön kentän rakenteesta. Keitä seksityössä ja eroottisella alalla toimivat miehet ovat (yleisprofiili) ja miten kentän rakenne muotoutuu.
 - i. kartoitetaan, minkälainen miesseksityön kenttä Suomessa on ja miten se rakentuu ja samalla kuva kentästä tarkentuu ja laajenee,

- ii. saadaan kokonaiskuvaa siitä, mitä tukipalveluja miesseksiyöntekijät tarvitsevat,
- 2) kehitetään ja toteutetaan miehille soveltuvia palveluita ja käsitteitä Pro-tukipisteellä
 - i. tuki- ja neuvontapalvelut
 - ii. etsivä työ
 - iii. ryhmätoiminta ja vertaistuki
- 3) miesseksiyöhön liittyvän tietojenvaihdon, yhteistyön ja verkostoitumisen kautta osaaminen ja tietotaito lisääntyvät muissa sellaisissa tukipalveluissa, joita seksityössä mukana olevat miehet tarvitsevat ja käyttävät.

Hankkeen kesto ja organisointi

Hankkeen kesto oli kolme vuotta (2012-2014) ja sen toteuttamiseen palkattiin hankekoordinaattori. Koska aiemmissa hankkeissa havaittiin, että kohderyhmän tavoittamista helpottaa, että ensimmäisen kontaktin ottajana on miestyöntekijä, hankkeeseen haettiin ensisijaisesti miespuolista hankekoordinaattoria. Projekti liitettiin hallinnollisesti osaksi Pro-tukipiste Tampereen toimintaa vaikkakin hankkeen kohderyhmä oli valtakunnallinen. Hankekoordinaattorin lähiesimiehenä toimi Pro-tukipiste Tampereen yksikön johtaja. Hankkeen toteuttaminen suunniteltiin siten, että PROXY-hankkeeseen kertyvä asiantuntemus on valtakunnallisesti koko yh-

distyksen käytössä ja henkilöstöresursseja yhdistetään eri yksiköiden välillä joustavasti ja tarpeen mukaan.

Hankkeen aloittaminen viivästyi muutamilla kuukausilla Tampereen yksikössä tapahtuneiden henkilöstövaihdosten vuoksi. Hankkeen täysipainoinen toteuttaminen päästiin aloittamaan vasta alkusyksystä 2012. Hanketta jatkettiin syksyyn 2015 asti siirtyvien avustusten turvin. Hankkeen nimeksi valittiin PROXY.

Toimintamuodot

Palvelujen tarvekartoitusta ja työmuotojen kehittämistä on tehty dialogissa kohderyhmän kanssa koko prosessin ajan. Tukipalveluja on tarjottu koko hankkeen ajan ja niiden sisältö on kehittynyt saadun palautteen perusteella. Alueellinen yhteistyöverkosto on koostunut niistä tahoista, jotka ovat ilmaisseet kiinnostuksensa osallistumisesta hankkeeseen ja ilmaisseet sen olevan tärkeä omien palveluidensa kehittämisen kannalta.

Kartoitus ja kohderyhmän tavoittaminen

Kartoitus aloitettiin käymällä läpi kaikki se aineisto, joka Pro-tukipisteelle oli kertynyt verkostoyhteistyöstä ja aikaisemmista hankkeista. Hankkeen koordinaattori kartoitti myös kansainvälisiä kokemuksia tutustumalla tutkimuksiin ja erilaisiin raportteihin sekä keskustelemalla kansallisten ja kansainvälisten yhteistyökumppaneidemme kanssa. Hankkeeseen sisältyi myös yksi tutustumiskäynti Tukholmaan, jossa hankekoordinaattori tutustui RFSL:n Sexpert-toimintaan.

Toimintaympäristön kartoitukseen sisältyivät ilmoittelun seuranta ja kenttähavainnointi sekä fyysisessä että verkkoympäristöissä. Etsivä työ miesten suosimissa baareissa ja ulkotapaamispaikoilla oli jo aiemmista hankkeista tuttua. Uudeksi kohdeympäristöksi otettiin seksitarvikeliikkeiden yhteydessä mutta erillisissä tiloissa toimivat miehille tarkoitetut seksielokuvien katselupaikat. Samoin pyrittiin saamaan kontaktia miehiin, jotka esiintyvät seksielokuvissa ja strippaajina.

Internetissä tehtiin etsivää työtä kerran viikossa. Ilmoitusten havainnointia tehtiin elokuu-joulukuu 2012 ja havainnointikohteiksi valittiin neljä sivustoa:

- Sexycortads (havaintoja 63/vähäinen vaihtuvuus),
- Male-escort (havaintoja 63/erittäin vähäinen vaihtuvuus)
- Seksitreffit (havaintoja mies-mies123, mies-nais 39, escort 18/suuri vaihtuvuus)
- Sihteerioipisto (escort, havaintoja 209 / vaihtuvuutta)

Verkossa tehtävä etsivä työ aloitettiin jo kartoitusvaiheessa kahdella keskustelupalstalla Koodi.net ja Herkuu.net. Etsivää työtä tehtiin työparina Pro-tukipiste Helsingin kanssa ja tässä ns. chat-etsivässä kirjaututtiin mukaan käytäviin verkkokeskusteluihin. Verkkokeskusteluissa käytetään Pro-tukipisteen omaa verkkotyöskentelyyn kehitettyä etsivän työn työkalua Probottia, joka mahdollistaa myös kahdenkeskiset verkkokeskustelut. Kartoitusvaiheessa valitut keskustelupalstat olivat verkkoympäristössä tehtävän etsivän työn kohteita hankkeen päättymiseen asti.

Kartoitusvaiheessa tehtiin Tampereella etsivää työtä URHO-hankkeen aikana tutuiksi tulleissa kohteissa (baari, ulkotapaamispaikka) sekä yhdessä uudessa kohteessa (seksielokuvien katselupaikka). Etsivässä työssä oli mukana Pro-tukipiste Tampereen yksikön työntekijänä (etsivän työn tekijä tai sairaanhoitaja). Etsivässä työssä jaettiin tietoa turvaseksistä ja tähän informaatiopakettiin laitettiin mukaan myös tietoa PROXY-hankkeesta ja sen tavoitteista.

Ulkotapaamispaikassa ja baarissa käytiin kummassakin neljä kertaa vuoden 2012 syksyn aikana. Baarissa kontaktien määrä oli URHO-vaiheeseen verrattuna vähäinen; entiset ”vakioasiakkaat” olivat siirtyneet muualle ja uusia kohderyhmään kuuluvia henkilöitä tavattiin vain yksittäisiä. Ulkotapaamispaikassa käynneillä (neljä käyntiä) vahvistui se, että tässä toimintaympäristössä miehet eivät suostuneet kontakteihin, mikäli työparissa oli naistyöntekijä mukana. Vuoden 2013 aikana aloitettiin käynnit myös päihteiden käyttäjille tarkoitetussa päivätoimintakeskus Mustassa lampaassa ja myöhemmin Tampereen kaupungin ylläpitämässä päivätoimintakeskuksessa Huoltsussa.

Edellä mainittujen työmuotojen lisäksi hankekoordinaattori otti yhteyttä henkilöihin, jotka voisivat antaa informaatiota ja toimia mahdollisesti myös ns. avainhenkilönä kentän saavuttamiseksi. Henkilökohtaisilla yhteydenotoilla saatiin neljä kontaktia, jotka suostuivat valottamaan omasta näkökulmastaan kentän rakennetta ja miesten kannalta erityisiä kysymyksiä.

Hankkeeseen saatiin myös synergiaetuna toinenkin kartoitusvaihe, kun vuonna 2014 toteutettu Mies miehelle -hanke teki mittavan kartoituksen msm-ryhmiin kuuluvien miesten palvelujen tarpeesta. Hankkeen alkuvaiheessa haastateltiin 174 miestä, jotka kertoivat elämästään ja tuen tarpeestaan. Osa miehistä on myös PROXYn kohderyhmää. Kokonaisuudessaan Mies miehelle -hanke antoi paljon tietoa miesten palvelutarpeesta ja osaamista etsivästä työstä PROXYn käyttöön.

Kartoituksen tuloksia

Verkkosivustojen ilmoittelun, etsivän työn toimintaympäristöjen havainnoinnin ja henkilökohtaisten kontaktien perusteella miesseksityön kenttä näyttää koostuvan erilaisista alaryhmistä, jotka toimivat erillään toisistaan. Seksiä myyville miehille näyttää ylipäättään olevan tyypillistä yksin toimiminen: muita alalla olevia ei tunneta ja pyrkimystä vertaisyhteisöjen rakentamiseen ei ollut havaittavissa. Osa hankkii säännöllisesti tuloja seksipalveluja myymällä ja osalla toiminta on erittäin satunnaista. Miehet eivät näytä myöskään luovan erityistä seksin myymiseen liittyvää identiteettiä ja tästä syystä yhtenäisiä käsitteitä ei ole oikein syntynyt.

Profiili

Kartoituksen perusteella laadittiin ryhmittely, joka perustuu kohderyhmien toimintatapoihin – ja ympäristöihin sekä arvoihin palvelutarpeista:

- Ammattimaiset seuralaispalvelut, joissa miehet tarjoavat seksipalveluita sekä naisille että miehille. Seuralaispalveluista ilmoitellaan tietyillä sivustoilla ja vuositasolla ilmoittelijoita on keskimäärin 40. Paikkakuntatiedon osalta yleisin alue on Helsinki. Seuralaispalveluita tarjoavien miesten toiminta on säännöllistä, mutta ilmoitusten perusteella on vaikea sanoa, kuinka suurelle osalle seksityö on ainoa tai pääasiallinen toimeentulon lähde. Kohderyhmä käyttää tarvittaessa joko julkisen tai yksityisen sektorin palveluita terveystieteissä. Tähän ryhmään kuuluvat miehet ovat olleet kiinnostuneita teemallisista ryhmätapaamisista ja jonkin verran myös lainsäädäntöön liittyvistä kysymyksistä.
- Miesten sisä- ja ulkotapaamispaikoilla sekä verkossa tapahtuva toiminta, jossa osana miesten välistä seksiä on myös vastikkeellista seksiä. Tapaamispaikkoja ovat ns. cruising-alueet (ulkotapaamispaikat), tietyt baarit ja vain miehille tarkoitetut saunat sekä tietyt internetin keskustelupalstat. Vastikkeellista seksiä tarjoavat miehet hankkivat asiakkaita edellä mainituissa toimintaympäristöissä ja toiminta pysyy kokonaisuudessaan näiden toimintaympäristöjen sisällä. Vastikkeellista seksiä tarjoavat miehet eivät käytä muita asiakkaiden hankinnan kanavia ja he eivät myöskään hae tukea tai palveluita mistään. Mikäli halutaan saada kontakti tähän kohderyhmään kuuluviin miehiin, ainoa keino on viedä palvelut suoraan kentälle – joko fyysisiin ympäristöihin tai internetiin. Toimintaympäristöissä on paljon terveyttä ja hyvinvointia vaarantavia riskitekijöitä, joihin säännöllisellä ja pitkäjänteisellä etsivällä työllä voitaisiin vastata. Näissä toimintaympäristöissä on seksiä ainakin ajoittain myyviä miehiä PROXYn ja Mies miehelle –hankkeen havaintojen perusteella useita satoja.
- Päihdeongelmaiset miehet, jotka hankkivat seksiä myymällä joko päihteitä tai rahaa päihdeiden ostamiseen. Toiminta ei ole ammattimaista eikä suunnitelmallista. Tätä kohderyhmää tavataan päivätoimintakeskus Huoltsussa. Kohderyhmien kanssa ei päästä syvällisiin keskusteluihin, koska monet ovat tapaamistilanteissa päihtyneinä ja toisaalta päivätoimintakeskuksessa ei ole mitään yksityisyyttä suojaavaa tilaa käytettävissä. Miesten kanssa käydään keskustelua riskitilanteista ja niiden välttämisestä sekä tarjotaan välineitä turvallisempaan seksiin. Myös tähän kohderyhmään kuuluvat miehet eivät tule tapaamaan Pro-tukipisteen työntekijöitä minnekään muualle päivätoimintakeskuksen ulkopuolelle. Tamperella tähän kohderyhmään kuuluvia miehiä on tavattu kuukausittain keskimäärin kuusi, joten valtakunnallisesti voidaan arvioida että kohderyhmän määrä voisi vaihdella muutamasta kymmenestä reiluun sataan henkilöön kuukausitasolla.
- Neljäntenä ryhmänä on niin sanotut ylläpitosuhteet, joissa miehellä on pääsääntöisesti vain yksi asiakas, joka huolehtii esimerkiksi asumis- tai opiskelukuluista ja rahoittaa elämää muutenkin. Ylläpitäjät ovat sekä miehiä että naisia ja ylläpidettävät miehet ovat yleensä iäl-

tään suhteellisen nuoria. Ylläpitosuhteeseen liittyy selkeästi vastikkeellinen seksi, joka erottaa nämä suhteet esimerkiksi seurustelusuhteista. Ylläpitosuhteissa elävien miesten määrää on mahdotonta arvioida. Tukipalveluiden piiriin tähän kohderyhmään kuuluvat miehet tulevat yleensä oman yhteydenottonsa kautta.

- Seksielokuvissa ja muunlaisessa ns. esittävän erotiikka-alalla esiintyvät miehet muodostavat oman erityisen kohderyhmänsä. Lukumääräisesti ryhmä on pieni, jos keskitytään vain ammattimaisesti toimiviin. Lukumäärä nousee, jos kohderyhmään sisällytetään myös säännöllisesti mutta harrastelijamaisesti jonkun rajatun piirin käyttöön seksivideoita tekevät ja niissä esiintyvät miehet. Ammattimaisesti toimivat miehet eivät koe tarvitsevänsä mitään erityisiä tukipalveluita.

Palvelujen sisällöt

Kohderyhmälle ei lähetetty kyselyä, vaan palaute kerättiin henkilökohtaisten keskustelujen kautta. Kartoitukseen osallistui hankekoordinaattorin lisäksi Pro-tukipiste Tampereen sairaanhoitaja. Kohderyhmältä saadun palautteen perusteella miesten palvelutarpeet painottuivat seksuaaliterveyteen, riippuvuuksiin, keskusteluapuun ja teemalliseen ryhmätoimintaan:

1. Seksuaaliterveys
 - a. seksiteitse tarttuvat taudit ja niiden testaaminen
 - i. nimettömät testit ilman ajanvarausta
 - ii. omat testausajat miehille; henkilökunnassa pitää olla osaamista ja asennetason ymmärrystä msm-asioista
 - iii. mahdollisuus keskustella testien jälkeen
 - b. rokotukset
 - i. A ja B hepatiitit
 - c. turvallisempi seksi
2. Riippuvuudet
 - a. Päihteet
 - b. Seksiriippuvuus
 - c. Syömishäiriöt
3. Keskusteluapu
 - a. Seksuaalisuus, seksuaali-identiteetti
 - b. Parisuhde, ihmissuhteet
 - c. Seksityössä jaksaminen
 - d. Mitä seksityön jälkeen/sijasta; miten onnistuu lopettamisessa
4. Teemallinen ryhmätoiminta
 - a. kohderyhmää kiinnostavia teemoja kertaluonteisissa ryhmissä

Neuvonta- ja tukipalvelut hankkeen aikana

Kartoitusvaiheen jälkeen päätettiin neuvonta- ja tukityön rakenne. Hankkeen markkinoimiseksi tehtiin työn tavoitteita ja sisältöjä esittelevää informaatiomateriaalia. Tammikuusta 2013 lähtien tehtiin etsivää työtä Tampereella baareissa, seksitarvikeliikkeissä (joissa seksielokuvien katselukopit) ja ulkotapaamispaikoissa. Valtakunnallisesti etsivää työtä tehtiin internetissä kerran viikossa. Maksul-

lista seksin myyntiin viittaaviin ilmoituksiin lähetettiin tekstiviestejä, joissa informoitiin hankkeesta ja sen palveluista.

Loppuvuodesta 2013 aina syksyyn 2014 asti PROXY nivellettiin osaksi STM:n rahoittamaa Mies miehelle –hanketta, jolloin etsivää työtä tehtiin myös Helsingin msm-kohdeympäristöissä (baarit ja saunat). Hankkeiden toteuttaminen rinnakkain tuotti monia synergiaetuja sekä resurssien yhdistämisen että asiantuntijuuden jakamisen kannalta. Mies miehelle –hankkeen päätyttyä PROXY-projektissa jatkettiin joitakin MM-hankkeen toimintoja, kuten miehille tarkoitetut päivystykset ja Mies miehelle –verkkosivujen kautta tehtävä viestintä.

Etsivää työtä tehtiin työparina siten, että baareissa, seksielokuvien katselupaikoissa ja ulkopaamispaikoissa kävivät PROXY-hankkeen koordinaattori ja Pro-tukipiste Tampereen etsivän työn tekijä tai sairaanhoitaja. Mies miehelle –hankkeen aikana työparina oli ko. hankkeen miestyöntekijöitä. Etsivässä työssä annettiin seksuaaliterveyteen ja yleiseen hyvinvointiin liittyvää neuvontaa sekä tiedotettiin hankkeen muista palveluista.

Oma erityinen etsivän työn toimintaympäristönsä on ollut Tampereen kaupungin ylläpitämä päivätoimintakeskus Huoltsu, jossa on tavattu vastikkeellista seksiä tarjoavia päihderiippuvaisia miehiä. Huoltsussa käytiin kerran kuukaudessa.

Internetissä tehtävää etsivää työtä tehtiin työparina Pro-tukipiste Helsingin etsivää työtä tekevien työntekijöiden kanssa. Kerran viikossa kirjauduttiin miesten suosimille keskustelupalstoille ja käytiin verkkokeskusteluja kohderyhmiin kuuluvien miesten kanssa.

Mies miehelle -päivystys
11.8. klo 13-18

Tervetuloa Mies miehelle -vastaanotolle ilman ajanvarausta tiistaina 11.8. klo 13-18 osoitteeseen Pro-tukipiste Tampere, Aleksis Kiven katu 10 E.

Voit keskustella henkilökuntamme kanssa luottamuksellisesti hyvinvointisi vaikuttavista asioista.

Halutessasi saat päivystyksestä anonyymit ja maksuttomat hiv-, kuppä-, tippuri- ja klamydiatestit. Jos tulit testeihin, tulethan ajoissa paikalle!

Lisätietoa saat projektin koordinaattori Kari Tuiskaselta (040 940 1763).

Mies miehelle on sosiaali- ja terveysministeriön rahoittama hyvinvointihanke Helsingissä ja Tampereella. Hanketta koordinoi Pro-tukipiste ry. Lisätietoa työstä osoitteesta miesmiehelle.fi

Matalan kynnyksen testausten tarpeeseen vastattiin järjestämällä vain miehille tarkoitettuja päivystyksiä Pro-tukipiste Tampereen yksikössä yhdeksän kertaa. Päivystyksiä markkinoitiin sekä yhdistyksen kotisivuilla että erillisillä julisteilla sekä baareissa että seksitarvikeliikkeissä. Osa päivystyksiin tulleista miehistä oli tavattu ensin etsivässä työssä. Päivystykset järjestettiin Mies miehelle -hankkeen aikana, joten niissä oli mahdollista tarjota seksiteitse tarttuvien tautien testausta sekä A- ja B-hepatiittirokotukset. Myöhemmin testauksia jatkettiin osana Pro-tukipisteen terveystyötä. Pro-tukipisteen yksiköissä järjestettyjen miespäivystysten lisäksi tehtiin matalan kynnyksen neuvontaa ja testausta sekä Helsingin että Tampereen Pride-viikoilla vuonna 2014. Tampereella tavattiin noin 100 miestä ja Helsingissä kontakteja oli noin 350.

Riippuvuuksien osalta hanke ei tarjonnut erityisiä tukipalveluja vaan tarvittaessa ihmisiä ohjattiin näihin erikoistuneisiin palveluihin. Päihdekysymykset tulivat esiin erityisesti Huoltsussa tehtävässä työssä, mutta sielläkin työn painopiste oli terveys- ja hyvinvointineuvonnassa.

Keskusteluavun tarpeisiin vastattiin sekä osana etsivää työtä että ajanvaraukseen perustuvalla yksilötyöllä. Etsivässä työssä keskustelujen teemat olivat seksin ostaminen, seksuaalisuus yleensä, seksiteitse tarttuvat taudit sekä hyvinvointi ja terveys laajemmin. Ajanvaraukseen perustuvassa yksilötyössä tapaamiset ovat olleet sekä Pro-tukipisteen tiloissa että muualla. Asiakas itse on valinnut tapaamispaikan. Myös verkkoympäristössä on ollut mahdollisuus yksilötyöhön ja keskustelu-

tukeen. Kynnys tulla Pro-tukipisteen tiloihin on ollut leimautumisen pelosta johtuen miehille varsin korkea.

Mahdollisuus tavata miespuolista työntekijää näytti olevan myös keskusteluavun kannalta merkittävä asia. Vuonna 2013, jolloin etsivää työtä tehtiin mies-nais –työparina, yksilötapaamisiin uskaltautui vain kymmenen miestä. Seuraavana vuotena PROXYssa ja Mies miehelle –hankkeessa oli yhteensä neljä miestyöntekijää kentällä ja pelkästään PROXYn yksilötapaamisten määrä nousi 69:ään. Yksilötapaamisten yleisimpiä sisältöjä olivat oma terveys, seksikäyttäytyminen, parisuhteet, yksinäisyys ja seksityön tekemiseen liittyvät asiat.

Ryhmätoiminnan käynnistäminen osoittautui erityisen haasteelliseksi. Miehiä ei näyttänyt kiinnostavan samankaltainen vertaistoiminta kuin Pro-tukipisteen naisasiakaskuntaa. Myös eri miesryhmien välillä oli eroja: satunnaisesti seksin myymisellä tuloja hankkivat miehet osallistuivat pienimuotoiseen ryhmätoimintaan. Säännöllisesti seksiä myyvät miehet tulivat helpommin tilaisuuksiin, jotka olivat laajempia, yhteisesti miehille ja naisille tarkoitettuja teematapaamisia. Samat terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät kysymykset kiinnostivat sekä miehiä että naisia eli ryhmätoiminnassa olennaisempaa oli se, mitkä asiat yhdistävät miehiä ja naisia kuin se, mitkä asiat ovat erilaisia. Ryhmätoiminnan keskeisin vahvuus on mahdollisuus jakaa ajatuksiaan turvallisessa ympäristössä ilman leimautumisen pelkoa.

Verkostoyhteistyö ja osaamisen jalkauttaminen

PROXY-hanke teki kiinteää yhteistyötä Pirkanmaan Setan kanssa. Hankkeen työntekijä osallistui vuosina 2013 ja 2014 Pirkanmaan Setan Tampereella järjestämiin Leimarit-bileisiin (molempina vuosina viisi kertaa) jakamalla informaatiota PROXY-hankkeesta ja Pro-tukipisteestä. Lisäksi hankekoordinaattori osallistui Sinuiksi-hankkeen asiantuntijailtaan.

Mies miehelle –hankkeen aikana PROXY:n työ nivellettiin osaksi verkostoyhteistyötä, jossa oli Pro-tukipisteen lisäksi Positiiviset ry ja Hiv-tukikeskus. Hankekoordinaattorilla oli merkittävä rooli tuoda verkostoon vastikkeelliseen seksiin liittyvien erityiskysymysten asiantuntemusta ja puheeksi ottamisen osaamista.

Pro-tukipisteen PROXY-hankkeen hankekoordinaattori oli mukana myös Hiv-tukikeskuksen koordinoimassa YLPEYS-ryhmän toiminnassa. YLPEYS-ryhmä oli suunnattu nuorille homo- tai bimiehille. YLPEYS-ryhmä toteutettiin usean eri järjestön yhteistyönä ja tapaamiset järjestettiin vuonna 2014. Nuorille järjestettiin työpajoja, joissa eri teemat ja asiantuntijat kohtasivat nuorten kanssa. Työpajoissa pyrittiin muun muassa vahvistamaan nuorten omaa seksuaalista itsetuntemusta, lisäämään tietoisuutta seksuaaliterveydestä ja seksistä sekä antamaan puitteet omien rajojen tiedostamiseen. Hankekoordinaattori oli mukana ryhmän suunnittelussa sekä ohjaamassa työpajaa, jonka aiheena oli kaupallinen seksi ja seuranhaku internetissä. Työpajassa käytiin muun muassa läpi eri internet sivustoja ja seuranhakuilmoituksia sekä pohdittiin minkälaisissa ilmoituksissa saattaa olla kyseessä kaupallinen seksi.

Etsivän työn toimintaympäristöistä baarien ja seksielokuvien katselupaikkojen omistajat ja työntekijät olivat merkittäviä yhteistyötahoja. Heidän yhteistyöhalukkuutensa mahdollisti kontaktien saamisen kohderyhmiin, mutta toinen merkittävä asia oli neuvonnan ja asiantuntemuksen jalkauttaminen näihin ympäristöihin. Henkilökunta sai paljon hyödyllistä tietoa terveydestä ja hyvinvoinnista sekä olemassa olevista palveluista ja he jakoivat saamaansa tietoa tehokkaasti eteenpäin asiakaskunnalleen.

HANKKEEN KESKEISIMMÄT TULOKSET

Osallistujien näkökulma

Kohderyhmiin kuuluvien miesten antama palaute on ollut välitöntä palautetta kontaktin yhteydessä tai välittömästi sen jälkeen. Monet kohderyhmiin kuuluvat miehet olivat suhtautuneet epäillen hankkeeseen ja viestittäneet, etteivät tarvitse mitään erityisiä palveluita. Monilla oli kuitenkin kysymyksiä, joita he halusivat pohtia ja joihin he halusivat vastauksia. Palautetta antaneet miehet antoivat erittäin positiivista palautetta siitä, että heillä oli mahdollisuus asioida nimettömästi ja saada asiantuntevaa tietoa ja neuvontaa. Miehet kokivat tärkeänä sen, että heille ei tuputettu enemmän apua ja neuvoja kuin mitä he itse kertoivat tarvitsevansa. Kysymykset olivat yleensä rajattuja ja konkreettisia. Palautteen mukaan tuen konkreettisuus oli hyvä asia, sillä yleensä he pystyivät soveltamaan saamaansa tukea ja neuvoa omaan arkeensa välittömästi. He kokivat tärkeäksi myös sen, että heillä oli mahdollisuus tavata työntekijää kahviloissa tai muissa epävirallisissa paikoissa.

Ryhmätapaamisia pidettiin myös tärkeinä. Ryhmiin – erityisesti mies-nais –ryhmiin – osallistuneet miehet kokivat erittäin tarpeelliseksi päästä jakamaan työhön liittyviä kokemuksia ja samalla saada tietoa terveyteen ja hyvinvointiin liittyvistä teemoista.

Pro-tukipisteen Proxy-hankkeen hankekoordinaattori osallistui Hiv-tukikeskuksen koordinoimaan YLPEYS-ryhmään, joka oli suunnattu nuorille homo- tai bimiehille. Nuorille järjestettiin työpajoja, joissa eri teemat ja asiantuntijat kohtasivat nuorten kanssa. PROXYn hankekoordinaattori oli mukana ryhmän suunnittelussa sekä ohjaamassa työpajaa, jonka aiheena oli kaupallinen seksi ja seuranhaku internetissä. Työpajassa käytiin mm. läpi eri internet sivustoja ja seuranhakuilmoituksia sekä pohdittiin minkälaisissa ilmoituksissa saattaa olla kyseessä kaupallinen seksi. Nuoret kertoivat myös omia kokemuksiaan vastikkeellisesta seksistä. Nuoret antoivat palautetta, että he saivat työpajasta uutta tietoa ja kokivat työpajan sekä hyödylliseksi että uusia näkökulmia avaavaksi.

Työntekijöiden näkökulma

Tampereen yksikössä työntekijöiden antamaa palautetta on kertynyt viikottaisissa työntekijöiden kokouksissa, joissa palautteita on myös käsitelty. Yhteisten keskustelujen pohjalta on luotu palveluiden kannalta toimivimmat käytännöt. Koko yhdistyksen tasolla toiminnan linjauksista on keskusteltu yhteisillä kehittämisspäivillä työntekijöiden aloitteiden ja kysymysten pohjalta. Projektin työntekijä on tuonut kehittämisspäiville hankkeen kannalta olennaisia tunnuslukuja ja toiminnan kuvauksia yhteisen keskustelun pohjaksi. Työntekijät ovat kirjanneet eri työmuodoista tiedot sähköiseen tiedonkeruujärjestelmään Prologiin ja jakavat linjausta vaativat lomakkeet esimiehen ja kollegan kanssa. Järjestelmään on voinut myös kirjata palautteita ja kehittämisehdotuksia. Nämä kaikki dokumentit ovat olleet käytössä arvioitaessa työntekijöiden antamaa palautetta.

Työntekijöiden näkökulmassa on siis huomioitu sekä hankekoordinaattorin että Tampereen ja Helsingin yksiköiden työntekijöiden näkemykset hankkeesta. Yhteistä kaikelle palautteelle on ollut tyytyväisyys siitä, että miesasiakkaille on ollut oma erityinen hanke. Kaikkia työntekijöitä on huolestuttanut miesseksityöntekijöiden tilanne: miten heihin saa kontaktin ja miten kohderyhmistä löytyvät ne, jotka hyötyisivät Pro-tukipisteen palveluista. Edelliset hankkeet ovat aina nostaneet miesasiakkuuksia pintaan, mutta kontaktit on menetetty muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta pian hank-

keiden päättymisen jälkeen. PROXY-projekti on antanut vastauksia sille, miksi näin on käynyt. PROXYn kautta olemme oivaltaneet, että seksiä myyvät miehet eivät muodosta keskenään yhteyttä pitäviä yhteisöjä, joissa tieto ja suositukset palveluistamme leviäisivät niin sanotun puskaradion kautta.

Koko työyhteisön mielestä projektin aikana on saatu aikaisempaa laajempi kuva miesseksityön kentästä ja tukipalvelujen tuottamisen haasteista. Kolme vuotta on ollut tarpeeksi pitkä aika luomaan näkemystä kohderyhmien profiilista ja tukipalveluiden tarpeista. Toinen yhteisesti jaettu näkemys on se, että miestyöhön tarvitaan erityishuomiota. Ainakin yhden työntekijän työnkuvaan tulee sisältyä miestyön koordinoitua ja seuraamista. Työyhteisössä on käyty pitkiä keskusteluja ja pohdintoja siitä, kuinka Pro-tukipisteen työntekijöiden sukupuoli vaikuttaa varsinkin ensikontaktien solmimiseen. PROXYstä ja jo aiemmista mies-hankkeista saadut kokemukset ovat vahvistaneet käsitystä, että kontaktien saamiseksi tarvitaan miespuolinen työntekijä ja kontaktin solmimisen jälkeen kysymys on enemmänkin henkilöstä ja hänen ammatillisesta osaamisestaan.

Arjen työ on toiminut hyvin, koska eri työmuodoille on omat työntekijät, jotka tarvittaessa tekevät yhteistyötä työpareina. Kohdennettu resursointi on auttanut tavoittamaan kohderyhmää aiempaa enemmän ja kontaktit ovat säännöllisiä. Yhden työntekijän keskittyminen kohderyhmään on auttanut tulkitsemaan esimerkiksi netissä käytettävää kieltä ja termistöä, mikä on työyhteisön mielestä ollut tärkeää kohderyhmälle räätälöidyn tuen kehittämisessä ja toteuttamisessa.

Työyhteisön mielestä hanke on osoittanut, että miesseksityöntekijöihin voidaan saada kontakti sen haasteellisuudesta huolimatta. Se on myös osoittanut että tällä kohderyhmällä on omia erityisiä tuen tarpeita. Kohderyhmää on tavoitettu varsin hyvin verrattuna hanketta edeltävään aikaan. Miehet ottavat jo netissä hankekoordinaattoriin oma-aloitteisesti yhteyttä hyvinvointiin liittyvissä asioissa. Näiden kontaktien kautta tieto myös muista Pro-tukipisteen tarjoamista palveluista on tavoittanut seksityötä tekeviä miehiä. Työyhteisö korosti myös sitä, että tieto miesseksityöntekijöiden erityisistä tuen tarpeista on auttanut kehittämään Pro-tukipisteen palveluja yleisemminkin. Lisäksi tietoa on voitu viedä myös muille tukipalvelujen tarjoajille verkostoyhteistyön ja koulutusten kautta.

Työryhmä näkee tärkeänä mieserityisen työn jatkamisen pitkäjänteisesti ja liikaa kiirehtimättä. Erotiikka- ja seksipalveluita tarjoavat miehet tarvitsevat erityisesti heille suunnattuja palveluita, mutta erityisyys ei edellytä täysin Pro-tukipisteen perustoiminnasta erillisiä palveluita. Toiminnan tulee olla säännöllistä, koska kohderyhmä tarttuu hitaasti uusiin palveluihin. Yhteistyö kohderyhmän kannalta olennaisten järjestöjen kanssa on koettu hyväksi ja toimivaksi sekä tiedonvälityksen että asiakasohjauksen kannalta. Vertaistoiminta olisi merkittävä lisä toiminnan kehittämisessä, mutta sen käynnistäminen vaatii aikaa.

Yhteistyökumppaneiden ja sidosryhmien näkökulma

Tärkeimpinä yhteistyökumppaneina hankkeessa ovat olleet HIV-tukikeskus ja Pirkanmaan Seta sekä Mies miehelle –hankkeen aikana Positiiviset ry. Kunnallisista palveluista keskeisin sidosryhmätaho on ollut Tampereen kaupungin ylläpitämä päivätoimintakeskus Huoltso. Edellä mainittujen lisäksi tärkeitä sidosryhmiä ovat olleet baarit ja seksitarvikeliikkeet, jotka ovat tiedottaneet hankkeesta asiakaskunnalleen sekä luoneet osaltaan luottamusta hanketta kohtaan.

Sidosryhmille suunnattua palautekyselyä ei ole tehty vaan palautetta on kerätty yhteisissä keskusteluissa ja hankkeen lopussa.

Yhteistyökumppaneina olleet järjestöt kertovat yhteistyön olleen antoisaa ja omaa työtä sekä osaamista rikastuttavaa. Muissa palveluissa ei yleensä keskustella seksityöstä, joskin se saattaa tulla joskus keskusteluissa esiin sattumanvaraisesti. PROXY-hanke on antanut eväitä käydä keskusteluja oman asiakaskunnan kanssa myös seksityöhön liittyvistä asioista ja asiaan perehtyminen on nostanut jonkin verran valmiuksia ottaa seksityötä myös oma-aloitteisesti puheeksi. Proxy-hanke myös osoitti, että seksiä myyvät miehet ovat haavoittuvassa asemassa ja heidän kanssaan työskentely edellyttää sensitiivisyyttä. Varsinkin ryhmien parissa työskentelyssä konkreettinen yhteistyö koettiin erittäin hyväksi ja yhteistyön koettiin lisänneen sidosryhmäkumppanien asiakaskunnan mahdollisuuksia saada heidän hyvinvointiaan edistävää tukea.

Säännöllinen ja suunnitelmallinen yhteistyö on koettu äärimmäisen tärkeäksi. Sidosryhmät ovat olleet tietoisia hankkeen tavoitteista ja heillä on ollut ajantasainen tieto toiminnasta ja sen tuloksista. Lisäksi korostettiin sitä, että yhteistyön konkreettisuus – yhteinen konkreettinen tekeminen - on ollut hyvä asia. He ovat kokeneet erittäin tärkeäksi mahdollisuuden ohjata omia asiakkaitaan hankkeen työntekijälle. Baarien ja seksielokuvien katselupaikkojen henkilökunta piti puolestaan erittäin tärkeänä tietojenvaihtoa ja mahdollisuutta saada luotettavaa tietoa seksityöstä, terveydestä ja tukipalveluista. He kokevat saaneensa lisää työkaluja keskustella asiakaskunnan kanssa terveyteen ja hyvinvointiin liittyvistä asioista ja ohjata heitä tarvittaessa palveluiden piiriin. Sidosryhmien toiveena oli, että hyvin alkanutta yhteistyötä voitaisiin jatkaa myös tulevaisuudessa.

HANKKEEN VAIKUTUKSET

Olemme saaneet tähän kansainvälisestäkin arvioiden vaikeasti tavoitettuun ryhmään kontaktin. Yksilöasiakkaiden määrä on ollut koko ajan nousussa ja työn sisältöä on kehitetty räätälöidysti asiakaskunnan tarpeita vastaavaksi. Miesten parissa työskentelyssä korostuu neuvonta: asiakkaalla on jokin yksittäinen terveyteen tai muuhun liittyvä asia, josta hän haluaa tietää lisää. Neuvonnan ja keskustelun kautta annetaan paitsi informaatiota, niin myös käydään keskustelua siitä, millä tavoin hän voi saamaansa tietoa soveltaa omaan elämäänsä ja käyttäytymiseensä. Neuvonnan vaikuttavuus perustuu dialogiseen työtapaan, jossa työntekijän asiantuntemus yhdistyy neuvonnan kautta asiakkaan asiantuntemukseen omasta elämästään ja siihen vaikuttavista reunaehdoista. Tällä työtavalla varmistetaan, että saatu tieto ei jää irralliseksi informaatioksi vaan siirtyy osaksi asiakkaan osaamista ja arjen hallintaa.

Miehille suunnattu erityishanke on myös madaltanut kohderyhmän kynnystä hakea palveluita. Pro-tukipiste on heille paikka, jossa voi asioida nimettömästi ja siten, ettei heidän asiakkuudestaan jää mitään asiakasrekisterimerkintää. Osa PROXY:n asiakkaista on miehiä, jotka eivät ole aikaisemmin hakeneet neuvontaa tai tukea mistään. Suurimpia syitä palveluiden ulkopuolelle jättäytymiseen ovat olleet pelko ”rekisterimerkinnästä” sekä miesseksityöhön liittyvä yleinen tietämättömyys ja jopa ilmiön olemassa olon kieltäminen. Kielteinen tai mitätöivä asenne yhdistettynä seksiä myyvien miesten vertaisverkostojen puuttumiseen ovat pitäneet miehet irrallisina sekä sosiaalisista yhteisöistä että palveluista. PROXY-hanke on luonut yhden väylän seksiä myyville miehille tulla kuuliksi sekä saada asiantuntevaan neuvontaa ja tukea.

Hankkeen kanssa yhteistyötä tehneiden sidosryhmätahojen ymmärrys miesseksityöstä on laajentanut osaamista Pro-tukipistettä laajemmalle. Hanke on tämän yhteistyön kautta lisännyt kohderyhmien mahdollisuuksia saada terveyttään ja hyvinvointiaan tukevia palveluita myös muualta kuin Pro-tukipisteeltä.

HAASTEET JA NIIDEN RATKAISUT

Projektin suurin haaste oli ensikontaktin saaminen kohderyhmiin kuuluviin ihmisiin. Miten löytää sellaisia käsitteitä ja sanoja, jotka erilaiset kohderyhmät tunsivat omikseen? Miesseksityön kentällä ei synny samanlaisia pysyviä käsitteistöjä kuin naisten parissa. Mitään kaiken kattavaa ratkaisua koko kenttään soveltuvista käsitteistä ei hankkeen aikana pystytty kehittämään. Jokainen toimintaympäristö ja kohderyhmä edellyttivät omanlaistaan sanoitusta vastikkeellisesta seksistä. Hankkeen yksi tulos oli se, että yhdellä tai edes muutamalla yleiskäsitteellä ei pärjätä, vaan palveluiden markkinoinnissa ja kohderyhmän tavoittamisessa täytyy olla joustava sekä käytettyjen käsitteiden että työmenetelmien suhteen.

Käsitteiden lisäksi haasteena oli löytää ne ympäristöt, joissa kohderyhmiä voitaisiin tavoittaa. Toimintaympäristöjen löytymisen jälkeen haasteena oli saada kohderyhmät suostumaan kontaktiin työntekijöiden kanssa. Kontaktipinnan laajentamisen lähtökohdaksi otettiin Pro-tukipisteen jo olemassa olevat kontaktit. Pitkäjänteisellä läsnäololla eri toimintaympäristöissä saatiin syventävää tietoa jo tutusta kentästä. Kartoitusvaiheen havainnoinnin perusteella otettiin seksielokuvien katselupaikat uudeksi etsivän työn ympäristöksi. Tämä toimintaympäristö toi paljon uutta tietoa paitsi kohderyhmiin kuuluvien miesten käyttäytymisestä niin myös etsivän työn tekemisestä tämäläisissä hyvin intiimeissä ympäristöissä. Kontaktin saaminen ja tukityön vieminen kentällä ei olisi ollut mahdollista ilman hyvää yhteistyötä seksielokuvien katselupaikkaa ylläpitävän seksitarvikeliikkeen omistajan kanssa. Omistajat toimivat eräänlaisina linkkeinä tai avainhenkilöinä kohderyhmän ja etsivän työn välillä.

Projektin haasteisiin kuului myös resurssien ja tavoitteiden saaminen tasapainoon. Projektiin ei ollut mahdollista palkata kahta ihmistä, joten hankkeen etsivän työn resursointi tuli löytää muista yhdistyksen työmuodoista. Hankkeen etsivä työ resursoitiin siten, että Tampereen yksikön joko etsivän työn tekijä tai sairaanhoitaja teki hankekoordinaattorin kanssa parityötä. Verkkoympäristössä tehtävä etsivä työ toteutettiin yhteistyössä Helsingin yksikön etsivän työn kanssa. Merkittävä resurssillisuus saatiin syksyllä 2013 ja vuoden 2014 aikana linkittämällä PROXYn työ Mies miehelle -hankkeen yhteyteen.

Projektin aikana kohderyhmien reaktio ensimmäisiin kontaktirytyksiin oli monesti torjuva: kontaktin oton syytä ei ymmärretty ja tarjotuista palveluista kieltäydettiin tarpeettomina. Haasteeseen pystyttiin vastaamaan konsultoimalla kohderyhmiin kuuluvia avainhenkilöitä. Työtapaa muutettiin hyvin konkreettiseksi ja ratkaisukeskeiseksi siten, että kohderyhmälle suunnatussa markkinoinnissa korostettiin palveluiden sijaan asiantuntemusta ja neuvonnan konkreettista hyötyä.

TULOSTEN JUURUTTAMINEN

Hankkeen tulokset on otettu käyttöön Pro-tukipisteellä. Miehillä suunnatuissa palveluissa ja niiden markkinoinnissa otetaan huomioon käsitteisiin ja työtapoihin liittyvät erityispiirteet. Miestyötä on hankala juurruttaa ilman siihen kohdennettua erityistä työpanosta. Projekti on osoittanut, että miehet toimivat eri ympäristöissä kuin naiset, ja miesten toimintaympäristön ymmärtäminen edellyttää perehtyneisyyttä sekä käytettävään termistöön että toimintatapoihin.

Tulosten juurruttamista on voitu jatkaa vuoden 2015 aikana siirtyvän avustuksen turvin. Hankkeen työntekijä on rakentanut kevään 2015 aikana yhteistyörakenteita sekä Pro-tukipisteen eri työmuotojen välille että eri sidosryhmien välille.

Saatuja kontakteja on pyritty syventämään ja luomaan prosesseille jatkuvuutta hankkeen päättymisen jälkeen. Vuoden 2015 aikana on jatkettu miesten päiviä ja verkossa tehtävä jatkuu viikoittaisena yhteistyössä Pro-tukipiste Helsingin kanssa. Miestyöntekijä toimii myös alueyksikön etsivän työn työntekijän työparina.

Miestyöhön erikoistunut työntekijä on ollut myös keskeinen konsultaatitaho niille Pro-tukipisteen työntekijöille, joilla on miehiä asiakkaina. Tarvittaessa Tampereen miestyöntekijä on toiminut työparina muiden alueyksiköiden työntekijöiden kanssa.

Juuruttamisen kannalta haasteellista on se, kuinka pystymme pitämään kontaktia yllä miesseksityön kenttään, jos henkilökunnassa ei ole yhtään miespuolista asiakastyötä tekevää henkilöä. Ensikontaktin saamisessa miestyöntekijä on ehdoton edellytys. Lisäksi osa etsivän työn kohteista on sellaisia, joihin naisilla ei ole pääsyä. Jos emme pysty takaamaan miestyöntekijän palkkaamiseen tarvittavia henkilöstöresursseja, on suuri vaara että PROXY:n aikana saavutetuille tuloksille käy kuten aikaisemmillekin mieshankkeille: Pro-tukipiste ei enää tavoita kenttää ja saavutetut tulokset menetetään.

YHTEENVETO

Keskeisin anti

Kokeiluprojekti osoitti selkeän palvelujen tarpeen. Suomessa toimii satoja miehiä, jotka ainakin ajoittain hankkivat tuloja seksipalveluja myymällä. Suurin osa myy seksiä satunnaisesti, mutta kuitenkin säännöllisesti.

Seksipalveluja myyvillä miehillä on sekä sosiaaliseen pärjäämiseen että terveyteen liittyviä riskitekijöitä, joiden kanssa he jäävät helposti yksin ja ilman tukea. Avun hakeminen seksipalveluja myyvänä miehenä on erittäin korkean kynnyksen takana. Sana seksityö ei ole käytössä muuta kuin seuralaispalveluja myyvällä ryhmällä. Muut ryhmät eivät pidä itseään seksityöntekijöinä vaikkakin he myyvät seksiä toimeentulonsa hankkimiseksi. Tämä vaikuttaa myös heidän toimintaansa; heille ei ole muodostunut turvakäytäntöjä tai asiakasvalintaan liittyviä kriteerejä.

Puskaradio ei toimi miesten välillä: miehet toimivat yleensä yksin ilman kontakteja muihin seksityötä tekeviin miehiin. Palveluiden markkinointi on tästä syystä haasteellisempaa miesten parissa; jokainen kontakti täytyy löytää ja solmia itse. Tämä lienee selitys sille, miksi kontaktien määrällinen kehitys on miesten parissa hitaampaa kuin vastaava kehitys naisilla.

Ensikontaktin saamiseksi ja mieskentän tavoittamiseksi edellyttävät sitä, että palveluja tarjoavassa organisaatiossa on vähintään yksi miespuolinen työntekijä. Kontaktin saamisen jälkeen työntekijöiden ammattistatuksella on suurempi merkitys kuin sukupuolella. Miesten parissa tehtävä työ on sisällöllisesti suurelta osin linkitettävissä Pro-tukipisteen perustyöhön ilman erityisiä miesspesifitejä painotuksia. Kontaktipinnan ylläpitäminen kenttään on miesten parissa olennaista, sillä tieto palveluista ja motivointi niiden hakemiseen ei kulje vertaisviestintänä samalla tehokkuudella kuin naisten parissa. Miehet toimivat yleensä yksin ilman kontakteja vertaisiin.

Jäikö jotain olennaista kesken

Miesten parissa työskentelevien järjestöjen yhteistapaamisessa tuli esiin, että perinteinen puhelinpäivystys on yllättävän tehokas keino tavoittaa tuen tarpeessa olevia miehiä. Oivallus puhelintyön tärkeydestä jäi niin myöhäiseen ajankohtaan, että sen toimivuutta ei hankkeen aikana ehditty kokeilla.

Toinen keskeneräisyys liittyy käsitteisiin. Vieläkään emme ole löytäneet sellaista käsitearsenaalia, jolla tavoitettaisiin miesseksityön kenttää kattavasti. Nyt tavoitimme ryhmiä, joille käytössä olevat käsitteet ovat vieraita mutta heillä ei ollut itselläänkään tarjota korvaavaa käsitettä. Tarinoista kävi kuitenkin selkeästi ilmi, että seksi on vastikkeellista ja toiminta on toistuvaa. Työ-identiteetti puuttuu ja sen tarjoaminenkaan ei ole järkevää. Käsitteet ovat olennainen asia kohderyhmän saavuttamiseksi: jos käsitteet väriä, niin kukaan ei identifioitu palveluiden käyttäjiksi.